

Handläggare
Sophie Boekhout

Datum
2014-09-08
Rev 2014-10-10

Diarienummer
BUN-2014-1418

Barn- och ungdomsnämnden

Antagningsregler för förskoleklass och grundskola

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden föreslås besluta

att anta reglerna gällande antagning till förskoleklass och grundskola.

Sammanfattning

En uppföljning av årets skolval visar att reglerna för antagning i grundskola och förskoleklass behöver justeras. Justeringen gäller definitionen av *relativ närhet*, samt att syskonförtur och särskilda skäl tas bort från urvalskriterierna.

Ärendet

Vid nämndens sammanträden den 25 september 2014, § 205, utsågs en arbetsgrupp bestående av fyra förtroendevalda. Gruppen träffades, tillsammans med handläggare och jurist, den 9 oktober och då beslutades att liggande förslag skulle kvarstå.

I december 2013 fattade barn- och ungdomsnämnden beslut om nya regler för antagning i förskoleklass och grundskola. I februari 2014 genomfördes det första skolvalet utifrån de nya reglerna och en uppföljning har visat att reglerna behöver justeras. Justeringen gäller definitionen av *relativ närhet*, samt att syskonförtur och särskilda skäl tas bort från urvalskriterierna.

Definition av relativ närhet

Närhetsprincipen är en skollagsstadgad princip som ska tolkas så att en vårdnadshavares val av skola aldrig får gå före en annan elevs rätt till en grundskola nära hemmet. Eleverna ska alltså placeras efter vårdnadshavarnas val så långt det är möjligt. Om vald skola inte har tillräckligt med plats för alla som sökt måste dock närhetsprincipen säkras för barnen. Närhetsprincipen avser närheten till skolan relativt övriga elever och relativt andra skolor. Relativ närhet innebär i praktiken att avståndet till den valda skolan mäts och jämförs med avståndet till den näst närmaste skolan (eller till den närmaste skolan om det är så att den valda skolan inte är den närmaste), vilket ger ett relativt avstånd. Eleverna som sökt en skola rangordnas sedan efter det relativa avståndet till skolan utifrån det antal platser som skolan erbjuder. Med avstånd menas den faktiska gång- eller cykelvägen till skolan.

I de nuvarande reglerna finns en oklarhet i begreppet relativ närhet då det beskrivs som att det faktiska avståndet gäller upp till avstånden 2 och 4 km. Det har också visat sig svårt att applicera denna definition i praktiken. I de regler som finns i förslaget finns en tydligare beskrivning av relativ närhet utan begränsande avstånd och det beskrivs hur urvalet i praktiken går till.

Syskonförtur

En uppföljning av 2014 års skolval visar att syskonförturen ibland inneburit att elever som bor långt ifrån skolan i vissa fall fått förtur framför elever som bor mycket nära skolan. Detta beror på att kriteriet syskonförtur i nuvarande regler gått före närhetsprincipen, men också att vissa skolor fått så många ansökningar att de inte ens kunnat ta emot hälften av de som sökt skolan. En stor del av dessa skolors platser har därför gått till elever med syskon på skolan och ett mycket litet antal platser har då funnits kvar till de elever som har relativt närmast till denna skola. En genomgång av placeringarna i senaste skolvalet visar dock att merparten av de syskon som fått önskad plats också hade fått plats om relativ närhet varit enda kriteriet och att det lilla antal som inte skulle fått plats har bott mycket nära en annan skola än den som söktes. Den uppstådda situationen är mycket problematisk eftersom skollagen inte ger utrymme för att syskonförtur går före närhet vid konkurrens om platser på en skola. För att säkerställa att nämnden tillgodoser alla elevers rätt till en skola nära hemmet är det därför rimligt att syskonförtur tas bort som urvalsprincip vid antagning till grundskolan.

Särskilda skäl

Den första urvalsprincipen om särskilda skäl har motiverats av att vissa elever skulle kunna ha ett större behov av att gå i en viss skola om denna skola erbjuder kompetenser specialiserade på elevens behov. Dessa elever skulle i så fall, ur ett rättviseperspektiv, ha rätt att gå i dessa skolor före de elever som har möjlighet att välja mellan många fler skolor. Eftersom de specialiserade kompetenser som kommunen erbjuder är organiserade i resursenheter och eftersom placering vid dessa avgörs av pedagogiska bedömningar och resonemang med vårdnadshavarna, behövs dock inte detta urval vid val av skola. En uppföljning av årets skolval visar också att urvalskriteriet särskilda skäl medfört att flera vårdnadshavare framfört många olika skäl vilka enligt rektorernas bedömningar inte haft med barnets behov att göra. Det har även medfört ett merarbete för rektorerna att motivera de avslag på särskilda skäl som de varit skyldiga att meddela vårdnadshavarna i samband med skolplacering. På samma sätt som i fallet med syskonförtur är kriteriet särskilda skäl mycket problematisk eftersom skollagen inte ger utrymme för att särskilda skäl går före närhetsprincipen. För att säkerställa att nämnden tillgodoser alla elevers rätt till en skola nära hemmet är det därför rimligt att särskilda skäl tas bort som urvalsprincip vid antagning till grundskolan.

Nämnden föreslås besluta att anta de regler som bifogas detta dokument.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Jan Holmlund
Tf direktör

Regler för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Uppsala kommun

Lagtext

Av 10 kap. 30 § skollagen framgår följande:

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

Kommunen får frånga elevens vårdnadshavares önskemål endast om

- 1) den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller*
- 2) det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero*

Val av skola

Vårdnadshavare kan välja tre olika skolor i prioriteringsordning. Alla tre valen är aktiva val. Barnet placeras i en skola utifrån vårdnadshavarnas val så långt det är möjligt. Om antalet sökande elever är större än det antal platser skolan erbjuder görs ett urval utifrån principen *relativ närhet*.

Relativ närhet

Utgångspunkten är att alla som vill det ska få en skolgång så nära hemmet som möjligt. Kommunen mäter gångavståndet mellan barnets folkbokföringsadress och den valda skolan och jämför detta med avståndet till andra skolor. Om barnet har lika långt eller närmare till en annan skola än den valda hamnar barnet längre ned i turordningslistan enligt denna princip. De barn som har mycket närmare till den valda skolan relativt andra skolor har störst chans att få plats där. En elev som har lika eller nästan lika nära till den valda skolan relativt en eller flera andra skolor har mindre chans då både den valda skolan och en annan skola då kan anses ligga nära hemmet, (se illustration 1, sid 3).

Om barnet inte får plats enligt principen om relativ närhet på sitt förstahandsval så görs en ny, likadan bedömning avseende den skola som valts i andra hand. För bedömningen av relativ närhet på förstahandsvalet har det ingen betydelse vilka skolor som valts i andra eller tredje hand. För varje vald skola görs en mätning av avstånd mellan hem och vald skola relativt avståndet till elevens näst närmaste skola (eller till den närmaste skolan om den valda skolan inte är den närmaste). Det är alltså inte de tre valda skolorna relativt varandra som mäts. Vilka skolor som vårdnadshavaren valt för sitt barn inverkar således inte på mätningen av relativ närhet till varje enskild skola.

Principer för antagning

Det är elevens folkbokföringsadress som räknas som boendeadress. Om barnet kommer att bo på annan adress inför höstterminen måste den nya adressen anmälas till antagningen under skolvalsperioden och styrkas med köpekontrakt eller hyreskontrakt för den nya bostaden.

Ingen elev kan garanteras plats eller förtur till den närmaste skolan. Mätning av gångavstånd och bedömning av relativ närhet görs av kommunen när skolvalsperioden är avslutad och antagningsarbetet tar vid. Med gångavstånd menas den faktiska gång- eller cykelvägen till skolan, inte fågelvägen.

Om en elev inte kan få något av sina val tillgodosedda, sker placering vid den närmaste kommunala skola som kan erbjuda plats. Det gäller också om barnets vårdnadshavare inte har gjort något aktivt val av skola.

Elever som är på väg att flytta till Uppsala kommun

Folkbokförda elever i annan kommun som i samband med höstterminsstart kommer att flytta till Uppsala kommun ska vid antagning jämföras med folkbokförda i kommunen.

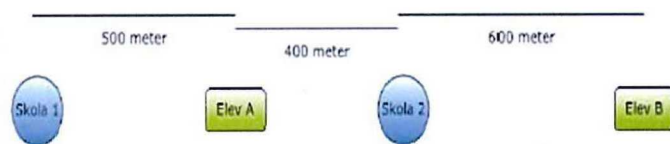
Kommande folkbokföringsadress ska anges i ansökan och styrkas med hyreskontrakt eller köpekontrakt.

Elever från andra kommuner

Elever folkbokförda i andra kommuner kan också ansöka om skolplacering i Uppsala kommun. Dessa elever antas i mån av plats. Om det finns särskilda skäl kan en elev som är folkbokförd i en annan kommun ha rätt att bli mottagen i en grundskola i Uppsala kommun (se 10 kap. 25 § skollagen). I sådana fall görs en mätning till Uppsala kommuns skolor på samma sätt som görs för elever bosatta i Uppsala kommun.

Ansökan om skolplacering under annan tidpunkt på året

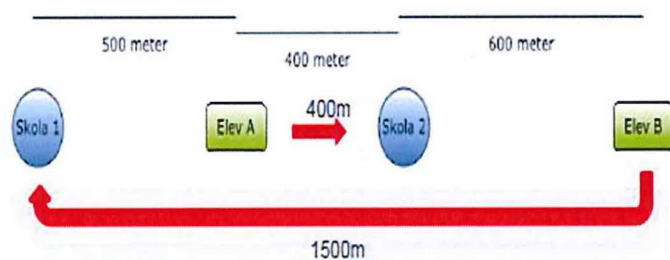
Vid ansökan om skolplacering utanför skolvalsperioden gäller alltid mån av plats. Om flera elever söker samtidigt och konkurrerar om ett fåtal platser görs ett urval utifrån principen relativ närhet.

1.) Scenario

2.) Elev A och Elev B söker båda till Skola 2, som bara har en plats.

3.) Om elev A, som bor närmast skolan, får den enda platsen, måste elev B gå 1500 meter.

4.) Relativ närhet till Skola 2:
 Elev A - Om elev A inte får gå på skola 2 får den *100 m längre* skolväg (500 - 400).
 Elev B : Om elev B inte får gå på skola 2 får den *900 m längre* skolväg (1500 - 600).

Elev B får platsen!